

 SØRLANDET SYKEHUS				Medisinsk serviceklinikk		Generelt dokument	
Sikkerhetsrutiner for smittevern, Medisinsk mikrobiologi, SSK						Side 1 av 3	
Dokumentplassering: II.MSK.MedMik.1.C-3			Godkjent dato: 17.09.2023	Gyldig til: 17.09.2025	Dato endret: 17.09.2023	Revisjon: 6.00	

Medisinsk serviceklinikk/Avd. for medisinsk mikrobiologi SSK/Administrasjon og ledelse/HMS

DISTRIBUSJONSLISTE: EK

ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: Enkelte presiseringer (arbeidstøy, bruk av nødvendig beskyttelsesutstyr ved kasting), fjernet tekst som sto dobbelt opp (blodsmitte) og forenklet noen setninger (aerosoler)

Prosedyren skal på høring til smittevernkontakt ved oppdatering, se [her](#) for oversikt over hvem som er smittevernkontakt.

HENSIKT:

Prosedyre som beskriver rutiner for smittevern ved Avd. for medisinsk mikrobiologi, Kristiansand

OMFANG:

Gjelder for alle ansatte ved avdelingen.

BAKGRUNN:

Arbeid i et laboratorium vil alltid være forbundet med visse faremomenter. Hver enkelt ansatt er selv ansvarlig for å skaffe seg oversikt over hvilken risiko man utsettes for. Enhver er forpliktet til å informere nærmeste leder og verneombud dersom det er nødvendig å gjøre forebyggende tiltak for å hindre arbeidsulykker.

Det skal legges særlig vekt på å *forebygge* arbeidsulykker. Et viktig ledd i det forebyggende arbeidet er å orientere alle som arbeider ved laboratoriet om aktuelle faremomenter, og å instruere om beskyttelsesprosedyrer. Nærmeste leder er ansvarlig for dette ved introduksjon og opplæring av nyansatte, samt at sikkerhetsrutiner skal beskrives i alle analyseprosedyrer.

UTFØRELSE:

Generelle sikkerhetsrutiner

- All mat og drikke er forbudt i laboratoriet.
- Unngå å ta med barn inn i laboratoriene.
- God orden på arbeidsplassen er viktig for sikkerheten. Rydd vekk utstyr som ikke er i bruk og vask arbeidsbenk etter utført arbeid.
- Gulvet skal være fritt for gjenstander man kan snuble i, gli på eller sparke i stykker.
- Glassvarer som kan være farlige i bruk pga. sprekker, skår eller dårlig kvalitet, skal kasseres. Glass og glasskår kastes i egen kasse på vaskerommet.
- Flasker med etsende eller ildsfarlige væsker skal bæres i transportkasse eller bøtte.
- Flasker, kolber, glass m.m. som brukes til oppbevaring av kulturer, kjemikalier og reagenser, skal alltid *merkes*, også når innholdet er av ufarlig art.
- Arbeid med flyktige løsningsmidler eller andre helsefarlige flyktige stoffer skal foregå i avtrekk.
- Arbeid med smittestoffer *skal* skje i LAF-benk der hvor prosedyrene tilsier det og nødvendig verneutstyr skal benyttes.
- Infisert materiale og farlige kjemikalier skal etter bruk oppbevares på foreskrevet måte eller uskadeliggjøres.
- Vask hendene omhyggelig etter kontakt med kjemikalier eller infisert materiale.
- Beskytt rifter og sår på hendene med plaster eller hansker.
- Benytt alltid godkjent pipetteringsutstyr.

DokumentID: D20920

Utarbeidet av: Avdelingssjef Sissel Francke	Fagansvarlig: Avdelingssjef Sissel Francke	Godkjent av: Avdelingssjef Sissel Francke	Verifisert av: 14.09.2023 - Kvalitetskoordinator Hilde Strand Børresen
---	--	---	--

 SØRLANDET SYKEHUS	Sikkerhetsrutiner for smittevern, Medisinsk mikrobiologi, SSK				Side: 2 Av: 3
Dokumentplassering: II.MSK.MedMik.1.C-3	Utarbeidet av: Avdelingssjef Sissel Francke	Fagansvarlig: Avdelingssjef Sissel Francke	Godkjent dato: 17.09.2023	Godkjent av: Avdelingssjef Sissel Francke	Revisjon: 6.00

Medisinsk serviceklinikk/Avd. for medisinsk mikrobiologi SSK/Administrasjon og ledelse/HMS

- Oppstår det feil eller uhell, skal det straks meldes fra til nærmeste leder. Dokumenter hendelsen kvalitetsportalen.
- Bruksanvisning til alt utstyr skal finnes tilgjengelig i laboratoriene. Se [Gyldige brukerveiledninger og utstyrsansvarlige ved Avd. for medisinsk mikrobiologi, SSK](#). Bruk aldri ukjent utstyr uten at bruksanvisningen er lest eller veiledning gitt.

Sikkerhetsregler vedrørende smittefare

Alt innsendt prøvemateriale, herunder også alle blod- og serumprøver samt kulturer av enhver art, skal behandles som smittefarlig materiale. Det er viktig at alle har klar forståelse av hvordan smittestoff (bakterier, virus, sopp mv.) kan overføres til mennesker under arbeidet, og hvorledes slikt smittestoff kan uskadeliggjøres. Se egne rutiner for arbeid med mikrober i smitterisikogruppe 3 eller 4: [Smitterisiko gruppe 3 og 4-mikrober - tabell, Medisinsk mikrobiologi SSK](#)

Stikkskader

Stikkskader kan f.eks. skje ved at en stikker seg på infiserte glasskår eller sprøytespisser. Hettene som påsettes blodkulturene er også en mulighet. Sykehusets smittevernenhet har utarbeidet egen prosedyre for dette som også gjelder for oss, se [Stikkskade og blodsøl](#).

Smittestoff kan overføres:

Ved direkte kontakt: Hvis man har tatt i smittefarlig materiale med hendene eller ting som senere kommer i kontakt med munn, øyne, nese eller sår/rifter i huden. Hendene kan bli infisert, f.eks. ved utpakking av prøver hvor prøveglasset er knust, hvor korken ikke har vært tett, eller ved berøring av tilsølt prøve. Det hender at petriskåler blir infisert på utsiden fordi mikrobeholdig kondensvann, som samler seg inne i skålen, renner ut og infiserer skålenes utside. Ikke sett skåla med bunnen ned i lokket!

Ved aerosoler/Innånding: Aerosoler dannes lett under det daglige arbeid i laboratoriene, f.eks. når man pipetterer, ved katalasetest, hvis sentrifugeglass brister under sentrifugering, eller når det søles med infiserte væsker. Ved åpning av frysetørrede ampuller og ved oppslemming av bakterier det dannes aerosoler. Dråpene i en aerosol kan være så små at de holder seg svevende i luften lenge nok til at de kan innåndes. Er det flytende kultur av patogene mikrober som er forstøvet, kan farlige infeksjoner oppstå i lungene.

Ofte er slik tilsøling av de gjenstander man arbeider med i laboratoriet, usynlig eller vanskelig å oppdage. Det samme kan gjelde tilsøling av arbeidsbenker, vannkraner, laboratoriefrakker.

- Ved søl av prøvemateriale/bakterier brukes Virkon- eller Perasafeoppløsning med evt. ettervask med 70 % sprit. Se [Desinfeksjon og vaskemidler, Medisinsk mikrobiologi, SSK](#). Perasafe benyttes kun hvis det er sporedannende bakterier som er sølt.
- Orden på arbeidsplassen og daglig renhold vil alltid være nødvendig for å unngå smitte.
- For å beskytte deg selv og dine kolleger mot smitte i laboratoriet er det viktig å følge de instruks som gis om arbeid i sikkerhetsbenk, og om hvordan øser, kulturglass, pipetter m.m. skal behandles. Det er utarbeidet egen instruks for avfallshåndtering, se [Avfallshåndtering, oppbevaring og tømming - Medisinsk mikrobiologi, SSK](#). Ved kasting av skåler, rør og lignende som kan danne aerosoler skal nødvendig beskyttelsesutstyr benyttes.
- Hvis en vet eller tror at hendene er blitt infisert, skal det utføres håndhygiene etter følgende prosedyre: [Håndhygiene](#)

 SØRLANDET SYKEHUS	Sikkerhetsrutiner for smittevern, Medisinsk mikrobiologi, SSK				Side: 3 Av: 3
Dokumentplassering: II.MSK.MedMik.1.C-3	Utarbeidet av: Avdelingssjef Sissel Francke	Fagansvarlig: Avdelingssjef Sissel Francke	Godkjent dato: 17.09.2023	Godkjent av: Avdelingssjef Sissel Francke	Revisjon: 6.00

Medisinsk serviceklinikk/Avd. for medisinsk mikrobiologi SSK/Administrasjon og ledelse/HMS

- Håndvask eller -desinfeksjon skal alltid finne sted når man går ut av laboratoriet, etter avsluttet arbeide med smittefarlig materiale, og når dagens arbeid er slutt.
- Arbeidstøy og annet tøy som er blitt infisert ved uhell, må straks skiftes og legges i plastpose. Vaskepersonalet skal ikke utsettes for unødig risiko. Lommene i arbeidstøyet skal ikke inneholde unødvendige personlige ting.
- Som særlig beskyttelse kan det bli gitt pålegg om å bruke hansker, munnbind, plastermer og beskyttelsesforklær, evt. smittefrakker (gule). Dette er beskrevet i de enkelte prosedyrer.

Arbeidstøy

Privat tøy skal ikke benyttes i rutinen i laboratoriet. Tøysentralen vår avdeling benytter ligger i kjellerplan. Her finner hver enkelt det arbeidstøyet de skal ha. Se [Uniformsreglement](#). Bruk egne laboratoriesko, disse må hver enkelt skaffe privat.

Smittefrakk og særlig skittent arbeidstøy kastes i plastpose. Hver arbeidstaker har eget skoskap i garderoben. I avdelingen har arbeidstakere personlig skap for håndveske o.l.

Kryssreferanser

I.6.2.6.2.1.2-1	Håndhygiene
I.6.2.6.2.1.3-3	Uniformsreglement
I.6.2.6.2.1.9-1	Stikkskade og blodsøl
II.MSK.MedMik.1.A-1	Avdeling for medisinsk mikrobiologi, SSK
II.MSK.MedMik.1.C-1	Avfallshåndtering, oppbevaring og tømning - Medisinsk mikrobiologi, SSK
II.MSK.MedMik.1.C-4	Desinfeksjon og vaskemidler, Medisinsk mikrobiologi, SSK
II.MSK.MedMik.1.C-11	Smittorisiko gruppe 3 og 4-mikrober - tabell, Medisinsk mikrobiologi SSK
II.MSK.MedMik.1.D-1	Branninstruks - Avdeling for medisinsk mikrobiologi, SSK
II.MSK.MedMik.3.B-3	Gyldige brukerveiledninger og utstyrsansvarlige ved Avd. for medisinsk mikrobiologi, SSK

Eksterne referanser